

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre . . . . . 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 péltör. egyszeri hirdetésé
 15 l. Részletképek sora 40 l.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
 KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::

Az otthon hősnői.

Irta gróf Tisza István.

A mostani háború folyamán ritkán adatott meg nekem, hogy birtokomat néhány órára meglátogassam. Az otthon töltött rövid idő nagy részét a szomszédos falvak lakói vették igénybe. Kora ifjúságomtól kezdve hozzá vannak szokva, hogy minden tervükkel, ügyesbajos dolgukkal hozzám forduljanak és minden fontosabb kérdésben tanácsomat kérjék. Természetesen fokozottabb mértékben történt ez a háború megpróbáltatásai közepette.

Többnyire asszonyok kerestek fel engem. Férjük és gyermekeik hadba vonultak, vagy talán már örök nyugvóhelyet leltek valamelyik csataterünkön; asszonyok jöttek hozzám, akik a sors súlyos csapásai alatt a legnehezebb körülmények között kellett, hogy a maguk és gyermekeik gazdasági létéért harcoljanak. Lehetetlen mély tisztelettel nem gondolnom vissza ezekre a beszélgetésekre. A siránkozó asszony eltűnt; helyében az istenfélő keresztény és honleány lelki ereje bontakozott ki bennük egyszerű nagyságában; érezték, hogy hazájuknak e sorsdöntő harcában minden egyéni fájdalmat, minden bajt zokszó nélkül kell elviselnie az egyesnek.

Asszonyok, akik több családtagjukat elvesztették vagy nem kaptak hírt férjükről és gyermekeikről, akik maguk maradtak, egyedül kellett, hogy több katasztrófálisan rossz gazdasági év minden következményét elviseljék, rövid, világos, férfias szavakkal mondották el, miről van szó; hálások voltak minden jó szóért, minden jó tanácsért és elbúcsúztak, anélkül, hogy egyetlen panaszszót is ejtettek volna.

Egyetlenegy ízben történt másképp.

A magyar Alföld keleti részének éllemezési viszonyai a mult ősszel rendkívül megromlottak. Csaknem az egész lakosság már szeptember havában a hatóságok ellátására volt ráutalva. A kormány hosszú heteken keresztül nem volt abban a helyzetben, hogy a vidékek lakosságának csak félig-meddig elégséges napiadagot is szállítson. Sohasem fogom elfelejteni azt a látogatást, amelyet 1916. novemberében tettem otthonomban. Ez volt az egyetlen alkalom, amikor minden szemben könnyeket pillantottam meg és egyetlen anya sem búcsúzott el tőlem anélkül, hogy így ne szóljon: „Uram, legyen könyörületlen gyermekeim iránt, nem tudom nézni, hogyan éheznek”.

A legnagyobb erőfeszítések árán azután sikerült a tényleg odaszállított fejkvótát azon a vidéken, ahol a szó szoros értelmében nem volt semmi burgonya, se hüvelyes vetemény, se hús, se zsír, 180, mondd száznyolcvan grammra emelni; ettől a pillanattól fogva zokszó nélkül,

a régi lelki erővel viselék ismét a súlyos szenvedést, amivel az ilyen táplálkozás jár.

Ha beszélni akarunk a háború hőseiről, akkor a vérátzatta csatamezők hőscsapaival egy sorban nyugodtan említhetjük ezeket az asszonyokat is. Ha keressük győzelmes kitartásunk igazi okait, akkor a küzdelmek derék harcosai mellett a szenvedéseknek és türésnek e derék elviselőiről sem szabad megfeledkeznünk. Ha szívünk hálával eltelve fordul azok felé, akik a hazát a véstől megmentették, akkor az asszonyok és gyermekek, akik a mezőgazdaság egész nehéz munkáját végezték és kimondhatlan szenvedéseket panasz nélkül viseltek el, teljes mértékben igényt tarthatnak a mi hálánkra.

Dúzs Mária jubileuma.

Az eperjesi áll. tanítónőképző-intézet tanárikara f. hó 8-ikán d. e. 10 órakor rendkívüli értekezlet keretében ünnepelte meg igazgatója, Dúzs Mária működésének huszonöt éves fordulóját. Lapunk mult számában már méltattuk a jubiláns igazgató kiváló egyéniségét és azt az eredményes munkásságot, amit a tanítónőképző érdekében kifejtett. Az eperjesi intézetet ő fejlesztette mai magas színvonalára és így méltán megilleti a legteljesebb elismerés, amely a szépszámu, előkelő közönség megjelenésében kifejezésre is jutott. Jóllesően tapasztalhattuk tehát azt, amit az egyik szónok is mondott beszédében, hogy a tanítói pályának is megvan a jutalma: az őszinte elismerés. Megjelentek az eperjesi intézetek tanárai, az ünneplő intézet volt és mai tanítványai, a helyi hatóságok és a fenntartó hatóság képviselői, a tisztelők és jóbarátok nagy serege, hogy kifejezést adjanak a jubiláns iránt tiszteletüknek, ragaszkodásuknak és hálájuknak. Az értekezlet lefolyása meleg és bensőséges volt.

A jubiláns igazgatót tanári testülete nevében *Stajchó* Mihály üdvözölte, aki a tanítóképzők mai munkáját is ismertette tartalmas beszédében. Ezután sorrendben a következő üdvözlések történtek: *Szabó* Elemér kir. tanfelügyelő a fenntartó hatóság nevében, dr. *Széman* István az eperjesi gör. kath. püspök képviselőjében, *Zaborovszky* Béla a rom. kath. egyház és a rom. kath. tanító-egyesület, *Liptai* Lajos a sárosi ev. esperesség, *Fábry* Viktor az ev. l. egyház, *Gönczy* Gábor a ref. egyház, *Faragó* József Eperjes sz. kir. város, dr. *Maléter* István az ev. Kollégium, *Gömöry* János a Tanári Kör és a Vöröskereszt-kórház, *Gerbery* Sándor a gör. kath. képző, *Durst* Győző a Sárosvárm. Általános Népnevelő-egyesület és az ev. elemi iskola, *Blaschek* Mária az ev. polgári leányiskola, *Vöröss* Sándor a Kereskedők Egyesü-

lete női keresk. szaktanfolyama és keresk. tanonciskolája, a Kárpát-egyesület Eperjesi Osztálya, *Petravoszký* Leo a gör. kath. polgári fiúiskola, *Fleischmann* Mórné a neol. izr. el. iskola, *Grynaeus* Ida a régi tanítványok, *Jósvay* Irma a mostani tanítványok nevében, *Szatvár* Margit és *Ehrlich* Irma a gyakorlóiskola, *Friedmann* Dénes és *Gaál* Katóka az óvoda részéről.

Dúzs Mária igazgató szép beszédben köszönte meg az elhangzott üdvözléseket és kijelentette, hogy amiként eddig, a jövőben is az iskolának, a tanítónőképzés ügyének fogja szentelni egész munkásságát.

Táviratban küldtek üdvözlőket: dr. Neményi Imre államtitkár, Szinyei Merse István v. b. t. t., Geduly Henrik ev. püspök; átiratban gratuláltak: kir. kath. főgimnázium, Eperjesi Széchenyi-kör, ev. Gyámint. Nőegylet, ev. Theol. Akadémia, a MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS szerkesztősége.

Az intézet tanárai és növendékei a jubileum alkalmából „Dúzs Mária alapítvány”-t létesítettek, hogy az intézet életében megörökítsék a kiváló igazgató nevét.

Itt említjük meg, hogy az állami tanítónőképző-intézet, igazgatója jubileuma alkalmából, ugyancsak f. hó 8-ikán, szombaton délután 6 órakor jótékonycéllú iskolai ünnepélyt rendezett. Az ünnepély méltó volt az alkalomhoz, minden egyes pontjában fényesen sikerült. A műsor első és utolsó pontjában az intézet énekkara *Moyzes* Miklós tanár vezetése mellett énekelt Schubert F.: „Mi szép az éj”; *Flodin*: „Nyári reggel” és *Franz Róbert*: „Új dalok” című műdalokat. A szép leányiseregnek már a megjelenése nagy tetszést keltett, amit csak fokozott a kiváló vezetés és a dalok művészi előadása. Kedves fogadtatásban részesült *Deák* Mária szavalata, aki *Várad* Antal „Melyiket?” c. darabját adta elő, helyes felfogással és érzéssel tolmácsolva az édesanya fájdalmát, aki nem tud megválni gyermekétől. Határozott tehetségükről és tudásukról tettek bizonyosságot *Bella* Anna és *Ratzenberger* Aranka, akik zongorán négy kézre előadták *Moskowsky*: „*Krakoviak*” című darabját. Mozgalmas lett a színpad, amikor megjelentek a színjátszók és eljátszották *Altai* Margit: „*Vakáció előtt*” című egyfelvonásos intézeti képét. Kedvesen mozogtak a dobogón és összhangzó játéukban sok ügyességet tanúsítottak. Talán a legélénkebb tetszést váltotta ki a közönségből a „*Matróztánc*”, amelyet *Bujk* Anna ügyes zongorakísérete mellett *Eszenyi* Margit, *Janeckó* Erzsébet és *Konkoly* Gizella mutattak be. Táncuk kifejező és bájos volt, úgy hogy a közönség kivánságára meg is kellett ismételnők. Nagyon kellemes a hangja *Mikó* Mária-nak, aki *Giordani*: „*Oh drága*

**CSEMEGÉK, CUKORKÁK
 LEGJOBB MINŐSEGBEN**

KLEIN JENÓNÉL

**BODEGA
 FŐUTCA : TELEFON
 46. SZ. : 162. SZ.**

lény" és Schubert: „Az én tanyám" című dalokat énekelte Moyzes Miklós tanár zongorakísérete mellett; énektudása is már magasabbfokú és szép fejlődésre jogosít. A fokozott érdeklődésnek megfelelt és tetszést aratott a „Jótékonyosság" című előkép is, amelynek a kidolgozása és összeállítása művészi érzékről tett bizonyosságot; szépen és helyesen érvényesültek a szereplői. Az előképhez a zongorakíséretet Furia Ilona és Mikó Mária szolgáltatták, magyar dalokat adtak elő. Az ünnepélyt, a nagy érdeklődésre való tekintettel, vasárnap megismételték. A jubileum szép lefolyása és az ünnepély sikere méltó jutalma azoknak, akik az előkészítés és rendezés munkáját végezték.

KÖZIGAZGATÁS.

Városi közgyűlés.

Eperjes sz. kir. város közönsége *dec. 19-ikén*, szerdán délután 3 órakor tartja IV. negyedévi rendes közgyűlését a városháza tanácstermében, melynek tárgysorozata a következő:

Sárosvárm. tvh. bizottságának 5387—1915. kgy. sz. véghatározata Eperjes sz. kir. város 1913. évi háztartási zárószámadásának jóváhagyása ügyében.

Az egyesített szakosztályok javaslata a gyámpénztár 1916. évi zárószámadása ügyében.

Az egyesített szakosztályok javaslata a vízvezetési alap és vízv. tartalékalap 1914. évi zárószámadásai ügyében.

Az egyesített szakosztályok javaslata a vízvezetési alap és vízv. tartalékalap 1915. évi zárószámadásai ügyében.

Az egyesített szakosztályok javaslata a vízvezetési alap és vízv. tartalékalap 1916. évi zárószámadásai ügyében.

Az egyesített szakosztályok javaslata a városi szegényalap javára történt 10,000-koronás hadikölcsönjegyzés ügyében.

Az egyesített szakosztályok javaslata a belvárosi aggpolda-alap javára történt 20,000-koronás hadikölcsönjegyzés ügyében.

Az egyesített szakosztályok javaslata a postapalotában a postahivatal által igénybe nem vett lakásrész bérbeadása ügyében.

A tanács javaslata a városi alkalmazottak III. háborús segélye ügyében.

A tanács javaslata Mihályik Mária és kk. gyermekei községi illetősége ügyében.

A tanács jelentése a szolgálati pótléokra igényjogosultságot szerzett városi alkalmazottakról.

A polgármester jelentése Obetkó Dezső városi képviselőnek a fizetések halmozása ügyében előterjesztett felszólalására.

A polgármester jelentése a háborús évek közéletelmzéséről.

A polgármester jelentése a vízvezetési igazgatói megbízatás ügyében.

Andor Sándor kérelme az 1916. évi anyakönyvi díjak kiutalása ügyében.

Felhívjuk a képviselőtestületi tagok szives figyelmét a közgyűlési tárgyak fontosságára, s evégből kívánatos, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Vármegyei közgyűlés.

Sárosvármegye törvényhatósági bizottsága december 21-ikén tartja rendszeres évnegyedévi közgyűlését, melynek tárgysorozata a következő:

Az alispán rendszeres negyedévi jelentése.

A számonkérőszék üléséről szóló jegyzőkönyv.

A várm. igazoló-választmány jelentése a megejtett időközi bizottsági tag-választásokról és az újabban megüresedett tagsági helyek betöltése iránti intézkedés.

Az állandó bíráló-választmány bemutatja a legtöbb adót fizető bizottsági tagok 1918. évi névjegyzékét.

A várm. közigazgatási bizottságból kilépő 5 tag helyének 2 évre, továbbá Szmracsányi Jenő leköszönése folytán megüresedett 1 tagsági helynek egy évre való betöltése.

A várm. igazoló-választmányok egy évre való megalakítása.

A közs. és körjegyzők nyugdíjintézete igazgatóválasztmányának 3 évre való megalakítása.

A belügyminiszter úr 135,840—1917. számú körrendelete az anya- és csecsemővédőnői intézmény szervezése tárgyában.

A nemzetiségi kérdés országos rendezése s a magyar szupremácia biztosítása érdekében

benyújtott indítvány tanulmányozására kiküldött bizottság véleményes javaslata.

A vármegye alispánjának előterjesztése a főszolgabírói tiszti hajdúk illetményrendezése tárgyában.

Alispán előterjesztése a VII. hadikölcsönre való jegyzés tárgyában.

Főispán átirata, mellyel a Nemzeti Áldozatkészség-szobor bizottságának anyagi támogatás iránti kérvényét bemutatja.

Jancsik András vm. útkaparó özvegyének nyugellátás iránti kérvénye.

Klein Gyula járási díjok özvegyének kegydíj iránti kérvénye.

Eperjes szab. kir. város képviselőtestületének a háztartás 1917. évi vezetése tárgyában hozott határozata.

Eperjes szab. kir. város vízvezetési alapjának 1917. évi költségvetése.

Eperjes szab. kir. város kezelése alatt álló alapok számadási zárlatai.

Bártfa szab. kir. város határozata az erdőörök és erdőszolgák járandóságainak felemelése tárgyában.

Ugyanannak határozata egyes tisztviselők fizetésének emelése tárgyában.

Ugyanannak határozata alkalmazottainak családi pótléka ügyében.

Ugyanannak határozata behajthatlan községi pótdadók törlése iránt.

Kisszeben szab. kir. város kezelése alatt álló „Kápolna-alap" 1916. évi számadása.

A kurimai kör községeinek határozatai a körjegyző általánynak felemelése tárgyában.

Ugyanannak határozatai a községi előjárók fizetéseinek felemelése tárgyában.

A vármegye kezelése alatt álló alapok számvévoileg felülvizsgált 1916. évi számadási zárlatai.

Számvevőileg felülvizsgált 1917. évi községi háztartási költségvetések.

Községi háztartási zárószámadások.

Községi közúti költségvetések.

Községi közúti zárószámadások.

A közgyűlési tárgyak fontosságára való tekintetből kívánatos, hogy a tvh. bizotts. tagok e közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

TÁRCA.

Radványné Ruttkay Emma verseiből.

Sorsom.

Nekem a sorsom mostohább volt,
Mint sok, hiába élő senkié.
Gátat vetett elém az élet.
Miért is szálltam szent célok felé?

Elült a lelkem szép merése,
Eltűnt sok, ezerszínű látomás.
Temettem sornyi kincses évet...
Be' más az élet, mint az álmodás!

A feszület előtt.

Igazság nagy szülöttje, Krisztus,
De búsan nézed a világot...
Mindent od'adtál megváltásul
S most itt állsz kifosztva, búsan,
Jajok csitulát várva-várod.

Nézd, mennyi árva sír az éjbe!
Suhog köztük az angyal békeszárnya:
Fekete gyással, csüggedetten...
Átok hatalma messze űzi
S öröm csak nem jön a világra.

Fölöttünk csillagmiriádok
Halotti mécsként, fájón integetnek...
Ma minden mécses holtak lángja.
Ó, szenvedések glóriása, Krisztus,
Jőjj, békét hozz az embereknek!

Egy kis esztétika.

Greguss Ágoston eperjesi honfitársunk és országos hírű tudósunk halálának évfordulója közeledvén, eszünkbe jut az a sok szép és tudományosértékű eredetiség, amit tőle halottunk és tanultunk. Greguss a budapesti egyetemen annakidején az általános esztétikán kívül még egy különórát is adott, melynek vonzó és szerfelett érdekes voltát már maga a tárgy neve is előre jelezte. Ez volt a címe: Esztétika, különös tekintettel az étkezés szépségére. Tehát enni, étkezni tanított bennünket. Hogy tudósok embereknek mi szüksége lehetett az ilyenekre, mindjárt megértjük, ha tudjuk, hogy bölcsészettan hallgatóink egyrésze olyan szegényebborsú családokból valók voltak, ahol bizony nem igen volt alkalmuk a főúri termek sikos parketjét megszokhatni, pedig ezek az ifjak nagyúri gyermekek nevelői lesznek, mikor is a grófi házban majd bizton elvárják tőlük, hogy az asztalnál is nyugodtan és úrimódon tudjanak viselkedni. De voltak ezen előadásoknak más hallgatói is. Mihelyt a pesti úri közönség valahogy megtudta, hogy Greguss mit és hol tanít, szinte özönlött az egyetemre és élemedett urak, elegáns hölgyek és ifjak csakúgy szorongtak a padosorokban és hallgatók nagy áhítattal a bölcs tanárt, aki tanított, oktatótt, de úgy, mint ahogy kívülről csak kevesen tudták. Előadásait mindig zamatos humorral fűszerezte és a hallgatókat magához

bilincselő olyan szeretettel beszélt, hogy prelekióit szinte folytonos derűltség, akárhányszor taps és éljenzés kísérte.

Ezen előadásokból — már amennyire ezt negyvenéves emlékezőm megengedi — akarok itt egy-két mozaiktöredéket összerakni, mulassanak rajta olvasóink is, tetszésük szerint.

A pohárba mindig csak annyit öntsünk — mond Greguss —, mint amennyit abból egyszerűen megihatunk. Nem esztétikus, sőt ízléstelen, ha a pohárban valami visszamarad, mert annak legalább is egyrésze olyan, mely szájunkban egyszer már megfordult. Arra is vigyázzunk, hogy ivás után ajkunk nyoma, fotográfiája a pohár szélén ne maradjon.

Évés közben a szalvétát félig bontatlan az ölünkben, azaz a ballábunkon tartjuk. Ki minél kevesebbet használja az asztalkendőt, annál szebben és tisztábban eszik. Úgy látszik, az angol is csak azért nem visel bajuszt meg szakállt, hogy minél tisztábban étkezhessen. Nagy hiba az asztalkendő csücskét a mellény vagy a gallér mögé gyúrni és még borzasztóbb a kendőt nyakunk köré kötni, amit még otthon se engedjünk meg magunknak, de valamely nyilvános helyen meg éppen kerüljünk, mert a vicces főpincér még ránkpirít, mondván, ha borotválkozni akar az úr, a borbély vis-à-vis, az utca másik oldalán lakik.

Az evőeszközökkel ne csörömpöljünk és egyáltalán az asztalnál ne lármázzunk, lehető-

Hadiárvak.

A sáros

vára az eper
vármegye g
a következő
A már ny
Lefkovits M
útján: kor
Demcsák I
adománya
Kovaly Au
adománya
Aranybány
Klauszer Kál
útján: a
segélyükb
Paczko Andr
Danielisz Au
Nagyszilva
képeket ter
Ugyanannak
Zsettek köz
Schütz Emil s
Hutás közs
Amrich Sánd
gyűjtése
Langsch Róbe
Kanizsaj J
Fekete Béla
Szekecsák M
lakosok ad
Dr. Pillér Dezs
Palascsák A
foglyok elf
Fenyvesházy
telkés: Sz
Rojkovich Ti
december
EPERJESI LAP
beliek
H. B. Alsó
Sarizslyk And
Décső közs

A fentebb
nyugtázom. E
zóknek és g
sikeres fáradó
— hálás köszö
Eperjes, 1917.

Fábán G
iskolai tanító
vára 8 kor.-t g

leg csöndesen
nem foglalja
sogni szabad
kézbe való, v
szűkebbre sz
kunkhoz és n
ábrázatunkat.

A levest,
tempóval csu
míg végre el

A tányéru
félét ne apró
való. A szárn
részét se faric
ezt a Bodrira
a küszöbön
húsból, de r
vagy szeljük
Nagyon nem
maradékok és

A kenyérr
vágjuk, hane
raz téstához,
nyúlhatunk; e
elkerülhetetlen
tartására első
öblítésére eset
kinálhatnak.

A csöves
szalvétával fog
val fejsük le a
nem telik tőlü

Hadiárva. Rokkant katonák. Hősök emléke.

A sárosvármegyei hadiárva alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1917. dec. 12-ikéig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	K. 63,959-79
Lefkovits Miksa eperjesvidéki körjz útján: körbeli gyűjtése	20-
Demcsák Dorotya aranybányai lakos adománya	3-
Kovaly András tarcaszentpéteri lakos adománya	20-
Aranybánya község ifjúságának adom.	30-
Klauszer Kálmán eperjesi fősolgabíró útján: a németsovári tűzkárosultak segélyükből	90-
Paczkó András adománya	2-
Danielisz Aurél ternyei körjz útján: Nagyszilva községből a „Hazafias képeket terjesztő vállalat“	8-
Ugyanannak útján ugyanazon címen Zsettek községből	15-20
Schütz Emil szemelnyei körjz útján: Hutás községbeliek adománya	3-54
Amrich Sándor keczerpekléni körjz gyűjtése	500-
Langsch Róbert nagysárosi jegyző útján: Kanizsai János adománya	10-
Fekete Béla lemesai solgabíró útján: Szekerák Mihály és tsai sárosberettői lakosok adománya	92-
Dr. Piller Dezső lemesai fősolgabíró útján: Palascák András bunyitai lakos hadifoglók elfogatási díja címén	30-
Fenyvesházy Endre alsószalóki r. k. lelkész: Szt.-Antal perselygyűjtéséből	25-
Rojkovich Tivadar litinyei g. k. lelkész december havi gyűjtése	31-42
EPERJESI LAPOK útján: Finta községbeliek	43-
H. B. Alsósebes	10-
Sariszky András községi bíró útján: Décső községbeliek adományai	9-
Összesen: K. 64,901-95	

A fentebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Együttal a mélyen tisztelt **adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkésztségükért és sikeres fáradozásukért** — a hadiárva nevében — hálás köszönetet mondok.

Eperjes, 1917. dec. 12. DR. MÁRIÁSSY BÉLA s. k.,
Sárosvárm. árvaszékek elnöke.

Fábián Gyula karácsonmezői r. kath. el. iskolai tanító a sárosvármegyei hadiárva javára 8 kor.-t gyűjtött, amit ehelyütt nyugtázunk.

leg csöndesen viselkedjünk, ami természetesen nem foglalja magában azt, hogy ott csak sügögni szabad. A villa a bal-, a kés a jobb-kézbe való, viszont a kanál vége is azért van szűkebbre szabva, hogy azt vigyük az ajkunkhoz és ne az oldalával maszatoljuk össze ábrázatunkat.

A levest, ha forró, ne fűjük. Mérsékelt tempóval csurgassuk és türelemmel várjuk ki, míg végre ehető, kanalazható lesz.

A tányérunkra került sültet, vagy más húsfélét ne aprózzuk fel. Ez a gyermekszobába való. A szárnyasok vagy más húskok csontos részét se faricskáljuk a végtelenségig, hagyjuk ezt a Bodrira, aki ezt jobban érti és aki erre a küszöbön már könyökölve várakozik. A húsból, de másból is csak annyit vegyünk vagy szeljük, mint amennyit meg is eszünk. Nagyon nem szép a tányéron mindenféle maradékot és martalékot hagyni.

A kenyérből ne harapjunk és ne késsel vágjuk, hanem kézzel törjük le a falatot. Száraz tésztához, süteményekhez kézzel is hozzányúlhatunk; egyáltalán ne rettegjünk az ujjak elkerülhetetlen használatától, miknek tisztántartására elsősorban ott a szalvéta és azok leöblítésére esetleg még langyos vízzel is megkínálhatunk.

A csöves főtt kukoricának egyik végét a szalvétával fogjuk meg és a szemsorokat villával fejsük le a csutkáról; de ha ennyi ügyesség nem telik tőlünk, inkább harapjunk bele, sem-

Az eperjesi hadiárva alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

Eperjesi Bankegylet	K. 160-
Dr. Földi Manóné	100-
Sárosvármegyei Takarékpénztár	80-
Hadszegélyző hivatal egyesek adom.	868-
Bielek László	40-
Allami tanítónőképző-intézet: dec. 8-9-iki ünnepély jövedelme	219-30
4%-os koronajáradék 50. számú szelvényének beváltásából	200-
Összesen	1667-30

A gyűjtés eredménye dec. 15-ikén K. 39,922-23
Eperjes, 1917. december 15. FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

Az eperjesi rokkant katonák alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

A gyűjtés eredménye dec. 15-ikén K. 3619-56
Eperjes, 1917. december 15. FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

Az eperjesi hősök emlékére az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

A gyűjtés eredménye 1917.
december 15-ikén K. 52,843-60
Eperjes, 1917. december 15. FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

SZÉCHENYI-KÖR.

Zeneest. A Kör zene- és képzőművészeti szakválasztmánya legközelebbi zeneestjét *dec. 19-ikén*, szerdán este 6 órakor tartja Káldi Soma zeneszakv. tag rendezésével, melynek műsora a következő:

1. **„Karácsonyváro emberek“**, költemény. Irta és felolvassa *Kökény Ferenc* úr.
2. a) SAINT-SAENS: **„Ária a „Sámson és Delila“** című operából;
b) HUGO WOLF: **„Über Nacht“**. Éneklé *Weil Hella* úrhölgy, hangversenyénekesnő, zongorán kíséri *Moyzes Miklós* úr.
3. BEETHOVEN: **32. varáció**. Zongorán előadja *Hemerka Mariska*, az Orsz. Zeneakadémián Nagy Géza zeneakadémiai tanár növendéke.
4. a) BRAHMS: **„Von ewige Liebe“**;
b) KACSÓH PONGRÁC: **„Késő ősz van“**. Éneklé *Weil Hella* úrhölgy, zongorán kíséri *Moyzes Miklós* úr.
5. CHOPIN: **Ballade as-dur**. Zongorán előadja *Hemerka Mariska* zeneakad. növendék.
6. a) ROBERT FRANZ: **„Im Herbst“**;

b) SZÉKÁCS: **„Fülemben cseng egy dal“**. Éneklé *Weil Hella* úrhölgy, zongorán kíséri *Moyzes Miklós* úr.

Faragó Ödön előadása. A Széchenyi-kör legutóbbi irodalmi estélyén a Vigadó nagytermében Faragó Ödön, a Kassai Nemzeti Színház igazgatója rendkívül érdekes s értékes előadást tartott a mai színészetéről és a közönségről. A nagy hallgatóság érdeklődését annyira lekötötte a felolvasás, hogy ennek részletesebb ismertetésére jövő számunkban visszatérünk. A felolvasást megelőzően Páll Béla, ev. hittud. akad. hallgató nagy sikerrel adta elő Hangay Sándor **„Menekülő zsidók“** című költeményét.

Vitaesték. A pár év előtt tartott tudományos vitaestéket a Széchenyi-kör irodalmi szakosztálya felújítja. A háború sok újat vetett fel. Óriási haladást tettek a természettudományok. Az orvosi tudomány elfojtotta a kolerát, a tifuszt, de nem tud megbirkózni a tüdővérszel és a venereás betegségekkel. Ezek a háború alatt nagy mérvben terjednek. Új igényeket öntött régi jelszavakba. Előterbe dobott eszméket, a „demokrácia“-t, a „nemzeti-ségi kérdés“-t. Óriási kiadásai fedeztetése okából új adókat hozott be. Rémes ember-veszteségei által sokszoros értékre emelte a jövő emberanyagát... stb. Mindezek méltók arra, hogy legalább egy estét szenteljünk nekik. Minden estén egy kérdés kerül szőnyegre. Az előadó ismertetése után a hallgatóság hozzászól s a tárgy megvilágítása, az eszmék tisztázása által az ismereteket terjeszti. Eddig a következő előadókat sikerült megnyerni: dr. *Csatáry Ágost* egyetemi m.-tanár **„A tüdővérszel“-ről**, dr. *Dobay József* vm. árvaszéki elnök **„A nemzetiségi kérdés“-ről**, *Frimmel Gyula* pénzügyi s.-titkár **„A háborús adók“-ról**, dr. *Hartmann Imre* tb. járásorvos, népfőlkelő főorvos **„A venereás betegségek“-ről**, dr. *Maléter István* jogakadémiai tanár **„A demokrácia“-ról**, dr. *Máriássy Béla* vármegyei árvaszéki elnök **„A gyermek“-ről**, *Perényi V.* gimn. tanár **„A modern természet-tudományi kutatások célja és eszközei“-ről**

a látására az embernek a nyála megindul. Pfu! Shoking! Nyál?!...

Velencében, a Hotel Victoriában, Greguss szemeláttára egyszer az történt, hogy diner idején egy hangos társaság robogott be az étterembe és senkit és semmit figyelembe nem véve, egy fehérterítékű asztalhoz közeledett, arra legelőször is botját, kalapját letette és aztán leülni, letelepedni akart. Nem került rá a sor. A felriadt pincérsereg rögtön körülfogta és a legelőnebb tiltakozás dacára is a terem-ből kitessekelte őket, az asztalt pedig nyom-ban újra terítették. Miért? Mert lármáztak és mert a botot meg a kalapot a terítékre tették. De a többi vendég részéről milyen csípős észrevételek kísérték őket: albánok, kuczo-láhok, vagy valami más balkánépek lehettek — mondogatták utánuk.

Greguss szerint a jól étkezésnek a követ-kező feltételei vannak: 1. elegendő idő; 2. jó társaság; 3. megfelelő ételek és 4. tűrhető italok. Tehát maga az étel és ital szinte mellékes, olyan dolog, ami csak harmad-negyedsorban kerül szóba.* Egy francia úri családról mond-ják, hogy annakidején Párisban nekik volt a legkeresettebb salonjuk. Politikai, művészi és más társadalmi előkelőségek náluk tartották találkozóikat és dacára annak, hogy sem a család előkelősége, gazdagsága, sem a viselt hivatali méltóság nem volt olyan nagy, hogy

* Tehát éppen megfelel a mai háborús viszonyoknak.

című előadásokra. Az előadások mindenkor a hét keddi napján este pontosan 6 órakor kezdődnek a vármegyeháza kisebbik tanácstermében. Ezen vitaestékre a művelt közönség figyelmét felhívja és szíves részvételét kéri az irodalmi szakosztály. Az első este *december 18-ikán* lesz. Ez alkalommal *Perényi Vilmos* gimn. tanár tart előadást „A modern természet-tudományi kutatás célja és eszközei” címen.

HIREK.

Nemesség. A király behárfalvi *Urbán* István tábori lelkésznek — régi magyar nemességének és a „behárfalvi” előnév használatához való jogának — előnév használatához a bemutatott címet a legkegyelmesebben adományozta.

Halálozás. *Mahr* Amália dec. 14-ikén Eperjesen meghalt. Temetése ág. ev. szert. szerint dec. 16-ikán d. u. 3 órakor megy végbe.

Az Úrhölgyek Mária-kongregációjának missiószakosztálya hálás köszönetet mond a n. é. közönségnek a nagy érdeklődésért és támogatásért, melyet a szegény gyermekek javára rendezett szerény előadásunk alkalmával tanúsított. Ezáltal egyszersmind leg-hálásabb köszönetünket tolmácsoljuk ft. és mélt. dr. *Novák* István püspök úrnak is, ki ez alkalommal 100 kor. adományozott nekünk szegény gyermekek felruházására. Szakosztályunk köszönetet mond *Saly Győző* főkapitány úrnak, ki szíves fáradozásával lehetővé tette, hogy megfelelő mennyiségű barchethez juthatunk. Egyszersmind köszönetet mondunk *Stopnitzky Mór*, *Sternbach József*, *Buchbaum Jakabné*, *Spira Henrik*, *Klein Jánosné* cégeknek 6 m. barchet és *Herbst Gyula* cégnél 2 nagy orsó cérna adományukért, valamint *Luchs Mihály* 5½ m. és *Grün Herman* 4½ m. adományáért, hasonlóképp *Kannengiesser E.*, *Schwarz Nándor*, *Kannengiesser Lipót*, *Wassermann T.* cégeknek, akik nagyon jutányos áron adtak el nekünk e célra barchetet. Fogadják mind a nagylelkű jótévedők és adományozók ezúton is leghálásabb köszönetünket! **Az Úrhölgyek Mária-kongregációjának missiószakosztálya.**

ezt a nagy megtiszteltetést érhetővé tette volna, mégis úgy volt, hogy a társaság másokkal szemben előnybe helyezte és szembetűnően kitüntette őket. Ez féltékenységet, sőt irigységet váltott ki másoknál, akik közül mikor egyszer valaki megkérdezte tőlük, hogy voltaképpen mi az oka annak, hogy őket ennyire kegyelik, maga a ház úrnője ilyen magyarázatot adott: mi, ha soupét adunk, a férjünkkel mindig alaposan megbeszéljük, hogy kit hívjunk meg; aztán jól meghányjuk-vetjük, hogy kit milyen rendben és miképp ültessünk egymás-mellé és végre igen sokat tanácskozunk azon, hogy miféle témákat hozunk majd szóba, hogy a társaság mindig jól érezze magát és sose fogyjon ki a kellemes, a mindenkit érdeklő és mindenkinek kedves diskurzusból.

A szamojédek, lappok és más északsarki népek ételeiket halzsírral állítják elő és amily szörnyűség ez nekünk, épp úgy csudálkozunk rajtuk a franciák, hogy mi meg mindent sertézsírral és hozzá még mennyi zsírral eszünk. Az olasz olajjal főz, a franciának van a legszárabb konyhája. A francia szakács azt tartja a maga mesterségéről, hogy az művészet és róluk, a francia szakácsokról van feljegyezve, hogy III. Napoleont szinte gyűlölték, mert szerintük nem tudott enni, mert művészi alkotásukat a császár, az ő csúnya evésével valósággal profanizálta.

Lamos József.

□□□

Tojás a karácsonyi ünnepekre. A főkapitány értesíti a város közönségét, hogy a mai naptól egész héten át hapható tojás a Vásártér 15. sz. alatt *Müller Izidornál*. Egy-egy család 50 darabra tarthat igényt.

Új tejárok. Az Országos Közélemezési Hivatal vezető m. kir. miniszter megállapítása szerint Eperjesen a teljes tehéntejért követelhető legmagasabb árak a következők: termelő és másfelől a tejkereskedő, tejszövetkezet, feldolgozótelep vagy tejgyűjtő-állomás közötti forgalomban 72 fillér; termelő és fogyasztó közötti forgalomban házhoz szállítva 76 fillér; tejkereskedő, tejszövetkezet és másfelől a fogyasztó közötti forgalomban 80 fillér.

Karácsonyi ajándékul
legalkalmasabb

LEVÉLPAPIROS

KÖSCH ÁRPAD cégnél
kapható. :: ::

Katonák karácsonya. A Vöröskereszt-egylet országos intézősége az egylet eperjesi fiókjának elnökségéhez a következő átiratot intézte: „Nagytekintetű Elnökség! Minden családnak vannak hozzátartozói, szerettei, akik a szent karácsony ünnepét távol családjuktól kénytelenek tölteni és az emberiség eme nagy békeünnepén csak a megemlékezés hozza őket vissza gondolatban szeretteikhez. A Magyar Szent Korona Országainak Vöröskereszt-egylete vállalkozott azon nemes feladat teljesítésére, hogy a magy. kir. honvédséget, harcateren küzdő fiainkat elhalmozza a megemlékezés és szeretet jeleivel. Ezen nagy és nehéz feladat azonban csak úgy valósítható meg, ha úgy, mint eddig, megyei, vidéki, városi választmányaink és fiókegyleteink hathatósan támogatnak bennünket abban, hogy a társadalom áldozatkészségét lehetőleg széles keretben igénybevevessük. Bizalommal kérem az Elnökséget, hogy e nemes célra a gyűjtést megindítani s hozzánk eljuttatni méltóztassék. Hazafias üdvözléssel: gr. *Csekonics* s. k., belső titkos tanácsos, kir. biztos.” Városunk mindenkor áldozatkész közönségéhez fordulok azon kéréssel, hogy adományaitak címekre (Fő-u. 62. sz.) eljuttatni méltóztassanak. Honleányi üdvözléssel *Semsey* Boldizsárné s. k.

A Sárosvárm. Gazdasági Egyesület, úgyis mint vármegyei központi mezőgazdasági bizottság december 17-ikén, hétfőn délelőtt 11 órakor Eperjesen a vármegyeháza kistermében tartja rendes őszi közgyűlést, melyre az egyesület összes tagjait megívja.

Legalkalmasabb és legolcsóbb karácsonyi és újévi ajándékok megtekinthetők a Stehr-féle könyvkereskedés kirakataiban.

Jótekonyság. Az Első Eperjesi Szegény Gyermekeket Felruházó Asztaltársaság *hadivárai és hadban állók szegény gyermekei felruházására* újabban a következő adományok érkeztek szerkesztőségünkhöz: dr. *Müller Bertalan* 25 kor.; dr. *Piller Dezső*, *Újvári Béla*, br. *Uslar-Gleichen Ottó*, *Ardó Alfréd* és *Bein Simon* 20–20 kor.; dr. *Turkinyác Aladár*, *Müller Simon*, *Pálesch Árpádné*, *Révész Jenő* és *Sitányi Béla* 10–10 kor.; *Tokár Emil* 2 kor.

Köszönet. Az eperjesi *róm. kath. főtemplom orgonájára* újabban a következők adakoztak: *Sóska János* 50 korona, dr. *Balpataky Imre* 20 kor. és *Lutocska Dániel* 14 korona. Fogadják a nemesszívű adakozók hálás köszönetemet. Eperjes, 1917. december 12-ikén. *Zaborovszky Béla*, pápai prelátus.

A beteg és sebesült katonák karácsonyára beérkezett adományok: 300 kor.: gr. *Dessewffy Marianne*; 150 kor.: *Ardó Alfréd* és neje; 100 kor.-val: *Miller őrnagy*, *Bujánovics Sándor*, *Ilkovicz Adolf*, *Pollák Gyuláné*; 50 kor.-val: *Müller Bertalan*, N. N., dr. *Propper József*, *Koós Béla*, dr. *Rosenberg Teofilné*; 40 kor.-val: dr. *Bánó Dezső*, *Horváth Elemér*; 30 kor.: *Piller Kálmán*; 25 kor.-val: id. *Berzeviczy Béla*, *Szarmány G.* főszolgabíró gyűjtése; 20 kor.-val: *Ágoston Károly*, *Péchy Élek*, *Schwarz Leo*, dr. *Maibaum*, *Zaborovszky Béla*, *Meliórisz Kálmán*, özv. *Török Ferencné*; 16-30 kor.: *Turinai körjegyzőség*; 15 kor.: *Nagysáros község*; 10 kor.-val: özv. *Szabó Gézáné*, *Lefkovicz Mór*, *Semsey Ottó*, *Kapui körjegyzőség*, *Pálesch Árpádné*, *Meliórisz Ilka*, N. N. *Pécsújfalu*, *Kissóczy Mátýásné*, *Fried Simon*, *Semsey Miklósné*, *Berzeviczy Albert*; 5 kor.: *Andráscsik András*; 4-38 kor.: *Bergmann H.*; 4 kor.: *Pfannik János kapitány*; 2 kor.-val: dr. *Mosánszky Titusz*, dr. *Garai*, *Szécsi*, *Kribel*, *Ruff*, *Csizmázia*, dr. *Radács*, *Berthóty*, *Singer*, *Kovács*, dr. *Széky Emil*, *Izsák I.*, *Szepesházy B.*, dr. *Endreyen* adományokért hálás köszönetet mond *Görgey Ernőné*, főnökasszony.

A szegény gyermekekért. Eperjes város társadalmá sohasem volt szűkmarkú, ahol igazi szükség jótékonyására appellált. Embertársai nyomora mindig megindította nemesen érző szívét. Hogyne karolná fel, fel is karolta a szegény gyermekek felsegítését! Két úrihölgy: *Kissóczy Mátýásné* és dr. *Rosenberg Teofilné* ily nemes célból körútra indult a városban s a helybeli szegény gyermekek ingyenszobájára és melegedőszobájára gyűjtést intézett, mely máris szép eredménnyel járt. Ezen célra adakoztak: 400 kor.: báró *Ghillány Imre*; 300 kor.-val: *Eperjesi Bankegylet*, *Eperjesi Takarékpénztár*, *Sárosvármegyei Szeszfinomító*; 200 kor.-val: *Sárosvármegyei Takarékpénztár r.-t.*, *Nagysárosi Múmalom*, *Ghillány-alapítvány*, *Kissóczy Mátýás*, dr. *Rosenberg Teofil*, dr. *Novák István püspök*; 100 kor.-val: *Ardó Alfréd*, *Bielek László*, *Bujánovics Gyula*, *Glasner Mór*, *Grósz Náthán*, dr. *Piller Dezső*, *Piller Kálmán*, *Péchy Imre*, *Propper Adolfiné*, dr. *Müller Bertalan*, dr. *Schmidt Gyula*, *Schwarz József*, id. *Szinyei Merse József*, *Szántó Zsigmond*, *Ilkovicz Adolf*; *Villanyvilágítási és Erőátviteli r.-t.* ½ öl fa; 60 kor.-val: *Fränkl Albert*, *Fried Simon*, *Herz Frigyes*; 50 kor.-val: *Kereskedelmi Takarékpénztár*, özv. *Bleuer Józsefné*, *Déri Gyula*, *Friedländer Gyula*, *Ilkovicz Mór*, özv. *Sitányi Lajosné*, *Varga Bertalanné*; 30 kor.-val: *Grossmann Ármin*, *Hartmann Gyula*, *Schwarz Árpád*; 20 kor.-val: *Ágoston Károly*, *Beszkid Antal*, dr. *Munk Lipót*, *Engländer Adolf*, *Földes Zoltán*, ij. br. *Ghillány Imre*, *Gerő Mihály*, *Gellért*, dr. *Grossmann Dezső*, dr. *Maibaum Artur*, *Mussoni Antal*, dr. *Sztehlo János*, *Vogel Béla*, *Zahler Adolf*; 10 kor.-val: *Bein Simon*, *Eger Mór* és *Fia*, *Ferderber*, *Engländer Adolf*, *Mandel Henrik*, *Preis*, dr. *Rosenthal Adolf*, *Spanner*, *Schnitzer Samu*, *Ungar Fülöp*, Z. M., N. N.; 6 kor.-val: *Grün Herman*, *Zsebráczky Géza*; 5 kor.-val: *Frechtmann S.*, L. M.; 2 kor.-val: dr. *Horovitz Simonné*, dr. *Strausz Zsigmondné*, *Pieringer Ferenc*, N. N.

Karácsonyi és újévi ajándéknak alkalmas tárgyak legolcsóbban, nagy választékban beszerezhetők *Kösch Árpád* cég írószer- és papirkereskedésében, melynek kirakataiban azok megtekinthetők.

Postaküldeményeken feladó nevének kitétele. Az eperjesi m. kir. postahivatal vezetőségének értesítése szerint: „Ausztria, Bosznia-Hercegovina és Németország kivételével ezentúl egyéb külföldre szóló közönséges és ajánlott levélpostai küldeményeken (ideértve a szalag- vagy keresztkötsé alatt feladott sajtótermékeket) és értékleveleken a feladó nevének és pontos címének a küldemény külsején való feltüntetése kötelező.

MA

SZERKESZTŐ
REMENYIK LAJOS
WICK GYULA

A lap szellemi
vonatkozó közlemény
Flórián-utca 4. sz.
küldendő.

Dúzs M

Addig is, míg
kes pedagógiai
ményben méltat
tanári gyűlés lef

Az eperjesi m.
képző-intézet taná
órák az intézet t
gyűlésben ünnepe
jának, *Dúzs Mária*
látát. A gyűlésen
zetek és közhatósá
megjelentek. Az e
letét dr. *Szémán Is*
adta át. A kormány
megyénk kir. tan
lánt, majd az üdvö
melyből megemlít
egyesület nevében
tolmácsoltan az eg
tanítóságának üdv
üdvözlő-sorokkal
gatót, érdemkül p
dos évforduló-ünn

Ugyanez alkalom
6 órakor az intézet
termében jótékony
pedig felerészben
sárosvármegyei tan
felerészben az int
mely nagyszerű ü
közönség nagyará
nap megismételték

A háború, m

Míg az erős fér
rainkat körülözönl
serényen folytatják
lomának építését. A
gyors változása, az
val összefüggő tá
lelki világán is er
problémák elé állít
kat egyaránt, amé
lelkesezés sikerrel

Lehetetlen köze
tanítással össze n
érdeklődés azon je
teremtett. Erre jel
vánvalóan a törtéte
jellegénél fogva le
ményeit sokrétűen
gal. Ez volt az a t
ságukban megzava
sorban érdeklődte
Hiszen olyan nagy
a mintegy titkos
induló világháború
történelemhez ford
ennek a világháború
nyomozó történelm
olyan naiv szemme

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:

KÓSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

**A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI
INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.**

.... Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete. ....

Dúzs Mária ünneplése.

Addig is, míg Dúzs Mária kiváló és érté-
kes pedagógiai munkásságát hosszabb közle-
ményben méltatnók, közreadjuk az ünnepies
tanári gyűlés lefolyását:

Az eperjesi m. kir. áll. elemi népisk. tanítónő-
képző-intézet tanári testülete e hó 8-ikán d. e. 10
órákor az intézet tornatermében rendkívüli tanári
gyűlésben ünnepelte meg az intézet igazgató-
jának, Dúzs Mária huszonöt éves közszolgá-
latát. A gyűlésen az egyházi hatóságok, taníté-
zetek és közhatóságok képviselőiben számosan
megjelentek. Az eperjesi g. kath. püspök üdvöz-
letét dr. Szémán István egyházm. főtanfelügyelő
adta át. A kormány nevében Szabó Elemér, vár-
megyénk kir. tanfelügyelője üdvözölte a jubi-
lánszt, majd az üdvözlések egész sora következett,
melyből megemlítjük, hogy a vm. ált. népnevelő-
egyesület nevében Durst Győző egyes. alelnök
tolmácsolta az egyesület, illetve a vármegye
tanítóságának üdvözlését. Lapunk szerkesztője
üdvözlő-sorokkal kereste fel Dúzs Mária igaz-
gatót, érdemdús pályájának ezen negyedszázá-
dos évforduló-ünnepén.

Ugyanez alkalommal, december 8-ikán d. u.
6 órákor az intézet növendékei az intézet torna-
termében jótékony célú ünnepélyt rendeztek és
pedig felerészben az eperjesi hadiárva és a
sárosvármegyei tanítók hadiárvaiban alapja és
felerészben az intézeti ösztöndíjalap javára,
mely nagyszerű ünnepélyt, illetve előadást a
közönség nagyarányú érdeklődése folytán más-
nap megismételték.

A háború, mint a tanítás anyaga.

Míg az erős férfisereg karddal küzd a hatá-
rainkat körülözlő ellenség ellen, az iskolák
serényen folytatják a nemzeti nagyság temp-
lomának építését. A harcéri fordulatok izgatón
gyors változása, az ország belsejében a háború-
val összefüggő társadalmi munka a tanulók
lelki világán is erős nyomot hagyott. Nehéz
problémák elé állította a vezetőket és a tanuló-
kat egyaránt, amelyeket azonban a hazafias
lelkesség sikerrel oldott meg.

Lehetetlen közelebről nem vizsgálni s a
tanítással össze nem kapcsolni az általános
érdeklődés azon jelentős anyagát, mit a háború
teremtett. Erre legalkalmasabb tantárgy nyil-
vánvalóan a történelem, mely enciklopedikus
jellegénél fogva leginkább képes a jelen ese-
ményeit sokrétűen egybefűzni a tanítási anyag-
gal. Ez volt az a tárgy, amely iránt nyugodt-
ságunkban megzavart tanulók maguktól is első-
sorban érdeklődtek. Ez egészen természetes.
Hiszen olyan nagy meglepetés volt igen sokra
a mintegy titkos varázsszóra egyszerre meg-
induló világháború, hogy önkéntelenül is a
történelemhez fordultak: mi hát az igazi oka
ennek a világfelfordulásnak? S lám, az ok-
nyomozó történelmet tanuló ifjú éppen úgy,
olyan naiv szemmel látta a fürgeteg megindu-

lását, mint a legegyszerűbb polgártársa, aki
trónörökösünk meggyilkolását gondolta az
egyetlen oknak s ámulva nézte, hogyan csap-
nak át a háború hullámai a földkerekség
minden zugába.

Kitűnt tehát, hogy a jelenlegi történet-
tanításban öreg hiba rejlik.

Le kellene már térni végre-valahára az
eddig általánosan követett útról! A történelmi
tananyag ne egyes családok történelmét tár-
gyalja, ne a harcokat írja le részletesen, ne csak
a harcok dicsőségét zengje s a hadvezéreket
öveze a halhatatlan érdemek glóriájával, hanem
az összpolgárság fejlődését szemléltesse.

Az állampolgári, illetve nemzetnevelés szem-
pontjából csakis az összpolgárság, a nemzetek
egész életének (bányászat, földművelés, ipar,
kereskedelem, művészet, nyelv) időről-időre be-
következett átalakulásainak, a nemzeteket alkotó
tömegek életét átalakító evolúciók okainak fel-
tárása nyújt igazi értékes ismeretanyagot.

Ezzel nem azt mondom, hogy nem szüksé-
ges áldozni a nagy emberek emlékének, hiszen
mindenki előtt ismeretes, mennyire terméke-
nyítő hatása van ennek a leendő állampolga-
rok gondolat- és érzésvilágára.

De ne elégedjünk meg tisztán ezzel! Gon-
doljunk meg jól, mit állítunk nagynak, dicsőnek,
tette buzdítónak a tanuló elé. E tekintetben
igen sok tankönyv kifogás alá esik. Alig lehet
másról olvasni, mint a csatákban kitűnt har-
cosok vitéz tetteiről. Úgyszólván csak az ő
homlokukat övezi dicsőfény, csak ők a nagyok,
a halhatatlanok. Hány hősről kellene most
megemlékezni? Az alkotó tömegnek és teremtő
egyéniségnek alig jut egy szó is. Ne csodál-
kozzunk tehát, hogy a produktív munka nem
vonzza ifjainkat s a tömeg a kardhüvelyt na-
gyobb tisztelettel nézi, mint az alkotó homlok
verejtékét. A korszakok munkabajnokait kell
az ifjúság előtt felmagasztalni!

Hazánk közjólétén fáradozó munkásság
szerény vitézeit, a közgazdasági, tudományos
felfedezőket és nagy alkotásokat létrehozóit is
nagyoknak kell beállítani, akik ténylek csinál-
ják a történelmet, akik produktív munkájukkal
új korszakokat nyitnak meg. Impozáns képeket
nyújt erre a mai háború. Látjuk azt, hogy a
fényes győzelmek nem pusztán a hadvezére-
nek köszönhetőek, de főképpen a technika nagy-
szerű vívmányainak: a gépfegyvereknek, az
óriási mozsárgyűknak, melyek söprik az ellen-
séget s az orvosi tudománynak, mely új életre
kelti a harccepteleneket.

De menjünk tovább, nézzük a nevelés többi
ágait. Bizonyos, hogy a közel jövő az inter-
nacionális felfogásoknak, érzéseknek éppen
nem fog kedvezni. Lehetetlen, hogy a mai
ellenfelek hamarosan őszinte barátságos jobbot
nyújtsanak egymásnak. S ez éppen nem lesz
a haladás ártalmára. *Erősíteni kell a nemzeti
vonásokat; kifejleszteni a nemzet egyéni erejét,*
a mai generációt a praktikus élet ösvényeire kell
vezetni, mert nemzetünk a nehéz jövő főmára-

dását, faji jellegét csak alkotó tevékenységével
és közgazdasági képzettségével biztosíthatja.

Erre azonban nevelni kell a nemzetet. Az
iskola padjaiból kiszabadult ifjúságnak e téren
hiányosak az ismeretei. Sok bennük az ideá-
lizmus s ez végképpen elnyomja a materiá-
lizmust. Ez hiba! Ideálizmust kell tanulnia az
ifjúnak, amikor hazaszeretetről, becsületről, köte-
lességtudásról van szó. De mikor emberi küz-
delmekről tanítunk, nem lehet elhallgatnunk
az embereket vezető materiális okokat sem.
Sőt éppen arra kell buzdítanunk az ifjúságot,
hogy az anyagi világ ösvényein is ideálizmus-
sal dolgozzanak, amint dolgozik Németország
minden fia.

S akkor mi magyarok nem leszünk lejjebb
a németeknél! Miért is legyen különb a német
társadalom a magyarnál? Hiszen megvan ben-
nünk minden régi virtusunk, csak tudatos terv-
szerű hatással kell azt irányítani, vezetni, hogy
a főcél eléréjük.

Új anyagot ad a háború a multban is nagy-
fontosságú iskolai ünnepeinknek is; fontossá-
guk ezután nő, de új dátumok kerülnek elő.
A jövőben sokszor esik majd szó a kapzsi
Angliáról, az elbizakodott orosz hatalomról, a
felfuvalkodott Szerbiáról, a hitszegő olaszról.

A pedagógusnak e téren is nyitott szemmel
kell látnia, vizsgálnia mindent, jó megvilágít-
ásban helyezni a dolgokat, hogy a rája bízott
nemzedék nevelését legszerencsésebben juttassa
el nemzeti és emberi ideáljainkhoz.

A földrajz-tanításnak ugyancsak meg kell
változnia. Nagyobb gondot kell fordítani a
tereprajzokra, térképscikkekre, térképolvasásra.
Mindezekből sok példányt kell közkézre adni,
hogy a tanulók készségesen tudjanak tájékozódni.
Különben a tárgy sokkal vonzóbb lesz, mint
eddig volt, mert szép alkalom nyílik majd a
szemléltetésre. A Kárpátok láncán folyt élet-
halálharcok, Galicia, a Mazuri tavak temetője,
Jeruzsálem környékén tanyázó magyar katonák
stb. *A természettudományok* nagy birodalmát
akkor fogja igazán értékelni a tanuló, ha meg-
ismeri a repülőgépet, a levegőben harcoló
Zeppelin-hajót, a mozsárszörnyeteget; ha látja
a Röntgen-sugár fontosságát, a Marconi dróttá-
lan táviróját stb.

Ezekkel lehet érdeklődést és kedvet önteni
a tanulóba s csak úgy fog kapcsolódni az
iskola a való élettel, ha levonja a tanulságokat
is, s azt a végtelenül gazdag anyagot, melyet
a körülöttünk tomboló vihar ezer változata
elénk dob, ügyesen és tervszerűen használja
fel nevelő munkájában. Ezzel eltüntethetjük
tanításiügyünknek oly sokszor méltán felpana-
szolt szépséghibáit.

HREBLAY LAJOS.

Egyesületi élet.

Meghívó.

Sárosvárm. Ált. Népnevelő-egyesület.

A Sárosvármegyei Általános Népnevelő-
egyesület választmánya 1917. december 17-ikén
d. e. 11 órákor Eperjesen az áll. tanítónőképző-

intézet tornatermében **gyűlést** tart, melyre az egyesület választmányi tagjai ezennel meghívhatnak.

Tárgy: Az egyesületi hivatalos tanügyi lap jövőben miként való megjelenésének megbeszélése.

Eperjes, 1917. december 1. SCHÖNVITZKY GYULA, egyesületi elnök.
Külön meghívók nem küldetnek szét.

Irodalom.

Gyermeknaptár 1918-ra. Abban az igazságban, hogy az állatvédő nemcsak az állatot védi meg a kínzástól és az üldözéstől, hanem megvédi az embereket és a társadalmat is a szívtelen, kegyetlen és durva emberektől, abban az igazságban rejlik az állatvédelem legfőbb értéke. De midőn az állatvédelem a mező- és kertgazdaságra s erdőszetre káros rovarok millióit pusztító hasznos madarak kiméltetését is tanítja és eszközli, midőn a hasznos háziállatokkal, igáslovakkal és járművel szerettel és kiméletesen bánó embereket nevel és ezen az úton a nemzeti vagy legjelentékenyebb tényezőjének, a mezőgazdaságnak mérhetetlen hasznát hajt: akkor méltán mondhatjuk, hogy az állatvédelem eszméjében és annak a nép között való terjesztésében a szív és ész találkoznak. A szív, amely nemes gondolkodású embereket nevel, és az ész, mely a közgazdaság országos fontosságú érdekeit tartja szem előtt. Az Országos Állatvédő Egyesület annak tudatában, hogy az állatvédelem eszméjének tanítása és terjesztése legsikeresebben a gyermekeknek kezdhető meg és az állatvédő nemzedék nevelésére ez nyújthat módot, tevékenységének főszálat a gyermekvilágnak szánt könyvek, röpiratok, falitáblák terjesztésére veti. Az Országos Állatvédő Egyesület ilyenmű kiadványai között már húsz év óta szerepel a Gyermeknaptár is, melynek magas színvonalra való emelésére számos kiváló írónk tehetségének javával járult, minek köszönhető főként, hogy a Gyermeknaptár királyi elismerést, miniszteri ajánlatot kapott, és hogy a magyar irodalomban eddig példátlan közkedveltségnek örvend. A naptár 1918. évi kiadása sem maradt mögötte az eddigieknek. A címlapján levő hangulatos festmény (alvó gyermeket őrző kutya), valamint a szövegben levő szép rajzok Vezényi Elemér művészetét dicsérik. A bevezető költemény Szabolcska Mihály alkotása; az előszót az egyesület új elnöke, K. Nagy Sándor írta. Királyunk gyermekkoráról írt érdekes közleményt Tormágy Artur, királyunk volt magyar nevelője, s a cikket Ófelsége kitünően sikerült ifjúkori arcképe díszíti. Ezt követi Pásztor József „Pötyöske” című elbeszélése egy tyúkoeszkárról. Benedek Elek ez évben három remek költeménnyel köszönt be, mind a madarakhoz és az emberekről szóló háborús elégia. Ezekon kívül még számos hangulatos elbeszélés és vers teszi kedvessé és változatosabbá a naptár olvasmányi részét. A Gyermeknaptár árát a papír, roppant drágaságára, a munkabér és a kiadással, valamint a szétküldéssel járó minden költség óriási emelkedésére való tekintettel. kénytelen volt az Országos Állatvédő Egyesület 20 fillérre felelni. Ez az ár a mostani viszonyoknak megfelelően így is csekélynek mondható és még ebből is egy fillért a tanítók özvegyeinek és árváinak segítésére rendelt Eötvös-alap pénztárába juttat az egyesület, mely címen ezideig 16,532 kor. 21 fillért nyújtott az Eötvös-alapnak. Minden megrendelő portómentesen kapja a megrendelt példányokat és az, aki legalább 50 példányt rendel, 10 kor. árban 55 példányt, — aki 100-at rendel, 20 kor. árban 110 példányt stb. kap. A megrendelés módja az, hogy a

megrendelő a példányoknak megfelelő összeget postautalvánnyal az Országos Állatvédő Egyesülethez Budapest, IX., Ernő-utca 11—13. sz. a. címezve előre megküldi, megjelölve az utalványlapon a példányok számát és a címet, melyre a példányok küldendők, az utolsó posta és a vármegye megjelölésével. Az Országos Állatvédő Egyesület a megrendelések eszközlése alkalmával arra kéri az igazgatókat, tanítókat, tanítónőket, hogy a községi képviselőtestülethez, a gondnoksághoz, illetve iskolaszékhez, avagy egyes áldozatkész személyiségekhez fordulni sziveskedjenek azzal a kéréssel, hogy a Gyermeknaptárt szegényebborsú gyermekek részére rendelék meg, mely kérelem intézésére azon körülmény indítja nevezett egyesületet, hogy tevékenysége azon ágazatának, mely iskolai tevékenységére és a gyermekvilág nemesítésére irányul, a háború előidézte jelen rendkívüli viszonyok mellett sem szabad megszakítást szenvednie.

Körlevelek.

4539—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes elemi nép- és ismétlő-, iparos- és kereskedőtanonciskolák, valamint azokkal kapcsolatos ifjúsági egyesületek igazgatóihoz és tanerőikhez.

Vonatkozással a m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszter úrnak az *egészségügyi ismeretek terjesztése*, különösen pedig azok között a *csecsemő-ápolás és gyermekvédelem kérdéseinek az iskolai tanítás keretébe való beillesztése* tárgyában f. évi november 7-ikén 168,411—1917. sz. alatt az elemi nép-, az ismétlő- és tanonciskolákhoz, továbbá az ifjúsági egyesületekhez intézett és a NÉPTANÍTÓK LAPJA f. évi november 29-ikén megjelent 48. számában kiadott körrendeletére, a hozzám intézett rendelet folytán felhívom Címet, miszerint a folyó tanév II-ik felétől, tehát február 1-jétől kezdve a vezetése alatt álló iskolában, ifjúsági egyesületben a miniszteri körrendeletben foglalt ismereteket a miniszter úr intézkedése szellemében a tanításba illesse be, s felhívom arra is, hogy az említett ismereteket a helyi iskola tantervébe, illetőleg részletes tanmenetébe haladéktalanul állítsa be s eljárásáról hivatalomhoz jelentést tegyen. Legyen gondja továbbá Címnek arra is, hogy ezek a kérdések az évvégi vizsgálatok alkalmával összefoglalászerűen tárgyalatassanak s ezekből minden növendék feleljen s ekként erre a tárgyra a közönség érdeklődése különösen is felhívassék.

Tekintettel azon nemzeti érdekre, mely a fentebb említett ismeretek tanításához fűződik, jelzem, hogy iskolalátogatásaim során is szigorúan számon fogom kérni az e tárgyban elért eredményt.

Eperjes, 1917. december 5. SZABÓ ELEMÉR s. k., kir. tanfelügyelő.

4700—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes népoktatási intézetek igazgatóihoz és tanerőikhez.

Vonatkozással a tanulóknak mezőgazdasági munkákban munkáscsoportokként való részvétele céljából a m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszter úr által 3486—1917. eln. és 6631—1917. eln. sz. alatt kiadott és általam a vármegyei hivatalos tanügyi lapban f. é. ápr. 21-ikén 1525., illetve május 24-ikén 2059. sz. alatt közzétett rendeletekre, értesítem Címet, hogy a miniszter úr f. é. december 6-ikán 18,492—1917. eln. sz. a. kelt rendelete értelmében tájékozódni kíván, hogy a *mezei munkákra jelentkező tanulók* a várm. munkásbizottságnál bejelentettek és munkáscsoportokként tényleg igénybevétték-e?

Ezek alapján felhívom Címet, hogy a miniszter úr által a NÉPTANÍTÓK LAPJA f. é. május

24-ikén kiadott 21. számában 6631—1917. eln. sz. rendelet 19. pontja értelmében kívánt jelentést, amennyiben még nem történt volna meg, a minisztérium VI./a. ügyosztályába Budapestre most már fordulópostával terjessze fel. Ugyanezen adatokat egyidejűleg hivatalomba is terjessze be, jelentvén, hogy az igénybevett tanulói munkáscsoport mely idő alatt, hol és kinek a birtokán mily munkához és mily sikerrel használtott fel, s mely tanerő vezette a munkáscsoportot?

A jelentés nemleges esetben is megteendő.

Eperjes, 1917. december 14. SZABÓ ELEMÉR s. k., kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Tanítói kinevezések és beosztások.

A vallás- és közokt.-ü. miniszter előbbeni intézkedésével Csavajáról Aranybányára beosztott Szabó Mária áll. elemi isk. tanítónőt saját kérésére további intézkedésig a nagysárosi áll. elemi népiskolához osztotta be Várdai Etelka tanítónő helyére, míg Aranybányára további intézkedésig az egyidejűleg kinevezett Tamás Erzsébet okl. tanítónőt osztotta be. A miniszter továbbá Hegedűs Margit Apollónia aranypataki ág. h. ev. iskolai tanítónőt rendes állami tanítónővé kinevezte és a háború tartamára, illetve további rendelkezésig ideiglenesen a békéscsaba-erzsébethelyi áll. el. iskolához osztotta be szolgálatételre. Kinevezte továbbá Gedeon Anna és Torbik Zsófia okl. óvónőket állami óvónők s az előbbi a lubotényi áll., az utóbbi pedig a monyhádi róm. kath. el. iskolához osztotta be szolgálatételre, ugyancsak a háború tartamára vagyis további intézkedésig.

Halálozás. Liszy Jenő tótsóvári áll. elemi iskolai tanító felesége hosszas betegeskedés után november 29-ikén elhalálozott. Részvétellel közöljük nevezett kartársunk ezen gyászesetét.

A VII-ik hadikölcsönjegyzés körül kifejtett tevékenységről, valamint annak eredményéről az iskolák tanerői által teendő jelentésekre nézve a vall.- és közokt.-ü. miniszter úr a NÉPTANÍTÓK LAPJában kiadott felhívásában részletesen intézkedett. Eszerint az összes iskolák, tanintézetek igazgatói a megindított munkásságról tartott tantszületi értekezlet jegyzőkönyvét nyomban az értekezlet után közvetlenül a vall.- és közokt.-ü. minisztérium VI. a) ügyosztályához Budapestre címezve terjesztik fel; továbbá a hadikölcsönjegyzési idő lejártával a megállapított munkásságuk eredményéről felvett jegyzőkönyvet ugyancsak azon módon felterjesztik. Az egytanítós iskolák tanerői csakis rövid, de kimerítő jelentésben tartoznak beszámolni a hadikölcsönjegyzés sikerét előmozdító tevékenységükről. Hasonló jegyzőkönyvek, illetve jelentések egyidejűleg betervezendők a várm. kir. tanfelügyelőséghez is. Vármegyénkben a hadikölcsönjegyzés gyakorlati értékének fokozására a hadikölcsön biztosítással kapcsolatos módja karoltatott fel ezúttal, mely irányú tevékenység eredményének kimerítő előadására a jelentésben súly helyezendő. Meg vagyunk róla győződve, hogy kartársaink és kartársnőink buzgó és lelkes tevékenysége ezúttal sem szenved csorbát, és haladéktalanul beszámolnak a fentebb jelzett módon az elért példatadó tevékenységükről.

Kedvezményes árú cipők hiánya. Az állami iskolai tanerők által kért kedvezményes árú cipőkre vonatkozólag a m. kir. vall.- és közokt.-ü. minisztérium segédhivatali főigazgató-sága hivatalosan arról értesítette kir. tanfelügyelői hivatalunkat, hogy cipő egyáltalán nem áll a minisztérium rendelkezésére; közölte továbbá, hogy a talpbőrt illetőleg a 3177—1917. eln. számú rendelet intézkedik, melynek értelmében kell eljárni. Eszerint tehát mindazon állami kartársainknak, kik kedvezményes árú talpbőr-igényüket bejelentették, kilátásuk lehet, hogy azt megkapják.

Szegény gyermekpály.

Az Első Eperjesi Felruházó Asztaltársaság vasárnap este 6 órakor déglő termeiben tartó ruházási ünnepélyét, melyeket ruház fel: a hála-vonultak szegény ünnepélyre az érdeklődő meghívja az asztaltársaság grammja: 1. Elnöki beszéd, tartja Fábry Viktor ünnepély után társas

Vasárnapi műsor.

23-ikára és 30-ikára és kereskedelmi árusítási engedélyt a keresked

Köszönetnyilvánítás.

szabadkőműves-páhos Árpádné úrnő 100 kor. lanné, Friedländer Géza Dezső úr 50—50 kor.-t, úrnő 10 kor.-t adom népkönyvtárujának. A köszöni az elnök

A vakok karácsonya.

vetkezők voltak szives Fischer-Colbrie Ágoston Szabó Gézáné 5, Pálfalvi István püspök 100, Nemes Elemér 10, Bihary Ede koronát. A fenti adományát adományozásának hálás köszönettel vak gyámoltjainak társaság kéri a nagyérdemű

A Sárosvármegyei december 14-ikén kölcsönt jegyeztek.

Mozgószoín

OLYMPIA:

Vasárnap... Az utolsó remeke.

URÁNIA:

Vasárnap... A fekete Kedden... Összetöbbszemű bemutat Szerdán... Satanel. Csütörtök... A leigazított II. filmj. Szombaton Az élet első fel

A «Vasárnapi

szép képekben művészi zivánc érdekes hely az Operaház udvaránál stb. Juszkó Béla harctéri naplójegyzőkönyvok: Pekár Csaba novellája, Várnai Péter cikksorozata az Egyéb közleménye Operaházról s a REPUBLIKÁRI UJSÁG előfizetés 50 fillér, a VII. ÉVFOLYAM 50 fillér. Megrendelhető hivatalában (Budapest) Ugyanitt megrendelhető legolcsóbb újság az évre 2 kor. 40 fillér.

Árdrágitó.

A Salamon piaci bővíztető 60 fillérre árjelzett, kért, 500 korona.

Megbűntetett

vanné eperjesi lakos András szentmihályi tejet hoztak forgalomba s a vegyelemzés tartalmazott, 30—35 a vegyvizsgálati rendőrkapitány.

— 1917. eln.
n kívánt je-
rtént volna
gyosztályába
val terjessze
ileg hivata-
t, hogy az
t mely idő
munkához
s mely tan-

megteendő.
ELEMÉR S. K.,
tanfelügyelő.

Beosztások.

er előbbeni
ányára be-
sk. tanítónőt
a nagysárosi
be Várdai
nybányára
g kinevezett
osztotta be.
it Apollónia
ónót rendes
háború tar-
g ideiglene-
el. iskolához
zte továbbá
kl. óvónőket
botényi áll.,
ath. el. isko-
gyancsak a
ntézkedésig.

ri áll. elemi
betegeskedés
t. Részvéttel
gyászsesét.
és körül ki-
nak eredmé-
ndő jelenté-
miniszter úr
felhívásában
összes isko-
ditott mun-
zlet jegyző-
közvetlenül
VI. a) ügy-
erjesztik fel;
ő lejártaival
redményéről
azon módon
nerői csakis
znak beszár-
rét előmoz-
yzőkönyvek,
esztendők a
ármegyének
eti értékének
sal kapcsolá-
mely irányú
ő előadására
eg vagyunk
és kartárs-
e ezúttal sem
beszámolnak
t példatadó

hiánya. Az
edvezményes
kir. vall.- és
i főigazgató-
tanfelügyelői
n nem áll a
lte továbbá,
— 1917. eln.
s értelmében
állami kar-
árú talpbőr-
lehet, hogy

**Szegény gyermekeket felruházó ünne-
pély.** Az Első Eperjesi Szegény Gyermekeket
Felruházó Asztaltársaság december 23-án,
vasárnap este 6 órakor a Palkovits-féle ven-
dégelő termében tartja meg a szokásos fel-
ruházási ünnepélyét, mely alkalommal 50 gyer-
mekeket ruház fel: a háborúban elesettek, hadba-
vonultak szegény iskolás-gyermekeit, mely
ünnepélyre az érdeklődő nagyközönséget is
meghívja az asztaltársaság. Az ünnepély pro-
gramja: 1. Elnöki megnyitó. 2. Ünnepi be-
széd, tartja Fábray Viktor ev. lelkész. 3. Zárszó.
Ünnepély után társasvacsera étlap szerint.

Vasárnapi munkaszünet. A december
23-ikára és 30-ikára eső vasárnapokon az ipari
és kereskedelmi árusítás és házhozszállításra az
engedélyt a kereskedelmi miniszter megadta.

Köszönetnyilvánítás. A Thököly Imre
szabadkőműves-páholy 250 koronát, Schwarcz
Árpádné úrnő 100 koronát, dr. Müller Bertala-
nanné, Friedländer Gyuláné úrnők és dr. Piller
Dezso úr 50-50 kor.-t, valamint Pálesch Árpádné
úrnő 10 kor.-t adományozott az Izr. Nőegylet
népkönyvhájának. A kegyes adományokat hálá-
san köszöni az elnökség.

A vakok karácsonyfájára ezideig a kö-
vetkezők voltak szívesek adományokat küldeni:
Fischer-Colbrie Ágost püspök 100 koronát,
Szabó Gézáné 5, Pálesch Árpádné 10, dr. Novák
István püspök 100, Novák Jánosné 100, Péchy
Elemér 10, Bihary Emilné 5, Williger Pál 20
koronát. A fenti adományokért az intézet igaz-
gatósága hálás köszönetet mond és az intézet
vak gyámoltjainak támogatására a jövőben is
kéri a nagyjérdemű közönséget.

**A Sárosvármegyei Takarékpénztár-
nál** december 14-ikéig **3.132,150** korona hadi-
kölcsönt jegyeztek.

Mozgószínházak műsora.

OLYMPIA:

Vasárnap .. *Az utolsó hajnal*, a Phönix-gyár
remeke.

URANIA:

Vasárnap .. *A fekete sors*. Az első Moissi-film.
Kedden .. *Összetört szívek*. *Gina Fabri* első
bemutakozása.

Szerdán .. *Satanell*. *Fenyvessy* a főszerepben.

Csütörtök .. *A leigázott lélek*. *Henny Porten*
II. filmje.

Szombaton *Az élet éjszakája*. *Magda Sonja*
első fellépésével.

A «Vasárnapi Ujság» dec. 9-iki száma
szép képekben mutatja be olaszországi offen-
zivánk erdélyi helyeit, a cambrai csatateret,
az Operaház újdonságát: a két Ábrányi-operá-
ról stb. Juszkó Béla pompás rajzot készített
harctéri naplójegyzeteihez. Szépirodalmi olvas-
mányok: Pekár Gyula regénye, Bán Ferenc
novellája, Várnai Zseni verse, Balla Mihály
cikksorozata az amerikai dollárkirályokról.
Egyéb közlemények: Kereszty István cikke az
Operaházról s a rendes heti rovatok. A VASÁR-
NAPI UJSÁG előfizetési ára negyedévre 7 kor.
50 fillér, a Világkrónikával együtt 8 kor. 50
fillér. Megrendelhető a VASÁR-
NAPI UJSÁG kiadó-
hivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.).
Ugyanitt megrendelhető a KÉPES NÉPLAP, a
legolcsóbb újság a magyar nép számára, fél-
évre 2 kor. 40 fillér.

Árdrágtó. A rendőrkapitány *Guttman*
Salamon piaci bőr- és cipőárú, mert 67 kor.
60 fillérre árjelzett munkáscipőért 116 koronát
kért, 500 korona pénzbüntetésre ítélte.

Megbüntetett tejárúsok. *Zlatohlavi* Ist-
vanné eperjesi lakos, gazdálkodónő és *Huba*
András szentmihályfalvai majorost, mert olyan
tejet hoztak forgalomba, amely le volt fölözve
s a vegyelemzés eredménye szerint 7% vizet
tartalmazott, 30-30 korona pénzbüntetésre s
a vegyvizsgálati díj megfizetésére ítélte a
rendőrkapitány.

Nyilvános nyugtázás. Az eperjesi m.
kir. állami elemi népiskolai tanítónőképző-
intézet által december 8-ikán és 9-ikén rendezett
jótékony célú iskolai ünnepély 877 kor. 19 fill.
tisztá jövedelmet hozott. Ebből 219 kor. 30
fill. az eperjesi hadiárvédé, 219 kor. 30 fill.
a sárosvármegyei *tanítók hadiárvédé* alapjáé,
438 kor. 59 fill. pedig az intézeti ösztöndíj-
alapítványé. Felülfizetéseket voltak, illetve jegyei-
ket megváltottak: 50 kor.: Szinyei Merse Ist-
ván; 20 kor.: dr. Novák István, Teörös Er-
zsébet Beregszász; 18 kor.: Tahy József; 10
kor.: Ardó Alfréd, Allami tanítónőképző-intézet,
Bujk Béla, Czékus Gabriella, Draskóczy Lajos,
Elischer Edit, dr. Flórián Károlyné, Forgácsné
Udvarhelyi Etelka, Győrffy Horthy Judit, özv.
Ittészné Csizsmezsija Angela, Landau, Miszt-
rikné Moravcsik Ilona, Raab János, dr. Rosen-
berg Teofilné; 8 kor.: Görgy Ernőné, Halmay,
dr. Mosánszky Titusz; 6 kor.: Bielek László,
Holénia Béla, Szabó Elemér; 5 kor.: Henter
Irénné, Horovitz Miksa, dr. Mikó Pál Balassa-
gyarmat, Papp József, dr. Salaczné Jászay Lenke,
Sítányi Béláné, Sztelho Gerő, N. N., Vöröss
Sándor; 4 kor.: dr. Csatóy Ágost, Feketéné
Hoffbauer Izabella, Loykó Ilona, Paulinyi
Gyula, Ulicsny Mária, dr. Weiszter Emilné;
3 kor.: özv. Böhmischné Ambrózy Anna, özv.
Bukó Sámuelné, Csanádi Mária, Dúzs Róza,
Kizák János, Sítányi Gyözőné, Sítányi Mária,
Tydor Jolán és Paula, Vajkos Antal; 2 kor.:
Bertha Mária, Fleischer Vilmos, Fried Simon,
Gajdos Jánosné Paloncza, Ganzfried Ida, Le-
gányi Ilona, Moyzes Miklósné, dr. Oszwald
Tivadarné, Ravasz I., Rengers Ágoston, dr.
Szémán István, dr. Vojtovich József, N. N.;
1 kor.: Czukus, Holénia József, Kotola József.
Az intézeti *ösztöndíjalapítványra* eddig a kö-
vetkező adományok folytak be: az iskolai
ünnepély jövedelméből 438 korona 59 fillér;
gyűjtésből 889 kor. 94 fillér; összesen 1328
53 fillér. A gyűjtött összeg adományozói:
Tanári testület 178 kor.; mostani növendékek
139 kor.; koszorúmegváltás 13 kor. 94 fillér;
régii növendékek 559 korona. A régi növen-
dékek és szüleik adományai: 30 kor.: Szutórisz
Margit gyűjtése (Behyna Margit, Bruckner
Margit, Bulyovszky Erzsébet, Homma Jolán,
Keresztesy Izabella, Oszwald Margit, Oszwald
Sarolta, Papp Hajnalka, Riszdorfer Sarolta,
Prekopa Piroška, Szutórisz Margit, Szűcs Valéria,
Tarnóczy Eta, Szabados Irén); Teörös Erzsébet
Beregszász; 20 kor.: Baráthné Gyürky Margit,
Biharyné Gyürky Ilona, Bothár Vera, Dávid
Erzsébet, Erős Jolán, Grieger Aranka, Matyóné
Hillebrand Mariska, Varga Jolán; 10 kor.:
Antal Margit, Bácsai Magda, Domonits Margit,
Dúzs Janka, dr. Fazekasné Micsinay Margit,
Fialka Jolán, Gyürky Pál, dr. Holubekné Kállay
Zelma, Hudoba Berta, Istók Lenke, Mátrai
Gizella, Nagy Vilma, Molnár Mariska, Onczay
Irénné, Ravasz Irén, Seltenreich Irma, Weich-
hart Valdemár és neje, Hőny Boriska, Zavatzky
Irénné; 6 kor.: Antal Bacsó Jánosné, özv. Botkáné
Kutlik Irén, dr. Jeszenszky Balogh Ilona,
Uhlyárik Anna és Hilda, Újváry Anna; 5 kor.:
Bartháné Varjassy Margit, Bendikné Teleky
Anna, Borbáth Kátó, Dirner Adél és Alice,
dr. Gamaufné Vekerdy Erzsébet, Fakláné Prisz-
ter Erzsébet, Halász Anna, Holénia Lajosné
Batek Viola, Kajári Jolán, Kocsis Erzsébet,
Krivátsy Lívia, Patocska Johanna, Ratzenberger
A., Sándor Iza, Simkovits Mariska, dr. Tóthné
Tahy Vilma, Wladimir Andrea; 4 kor.: Oláh
Mária, Papp Irén, Szklenár Pál Keczerkosztó-
lány, Szkenár Pálné Ránk; 3 kor.: Gyagyovszky
Mariska, Kiss Erzsébet, Lieb Mária, Pálmai
Ilona; 2 kor.: Grynaeus Anna, Janicssek Anna,
Károlyi Berta, Korilly Ilona, Slajchó Melanie;
1 kor.: Fukasz Jolán. Ugyancsak ebből az al-
kalomból Dúzs Mária igazgató az intézet ifjú-
sági *Segélyegylete* részére 100 korona névértékű
hadikötvényt adományozott. Fogadják az ada-
kozók az intézet leghálásabb köszönetét!

«Perpetuum» folytonógó kályha min-
den nagyságban és kivételben kapható *Luchs*
Ede és Társa cégnél Eperjesen. Ezen kályhák
használata 50% fűtőanyag-megtakarítást jelent.

Megkerült cigarettatárca. Mauks Ár-
pádné, gazdasági segédtanfelügyelő neje a még
november 15-ikén lakásából eltűnt cigarettatár-
cát fölismerte egy helybeli ékszerésznél. A
nyomozás során kiderült, hogy a cigarettatár-
cát 50 koronáért egy ismeretlen katona érté-
kesítette az ékszerésznél.

A vakok eperjesi intézete igazgatósá-
gának értesítése szerint a dec. 9-iki kaszinói
teaestélyen a következők fizettek felül: dr. Holé-
nia Gyula 30, dr. Muthe 30, dr. Novák István
püspök 21, Bánó Aladár 19, dr. Piller Dezso 20,
Semsey Antalné 19, Semsey Ottó 19, Berze-
viczy Zsigmond 16, dr. Dobay Zsigmond 10,
Magyar József h.-polgármester 10, Péchy Elekné
10, br. Ghillány László 9, br. Ghillány Sándor 9,
Kohut főhadn. 9, ifj. Meliőrisz Kálmán 9, Nagy
Bóris hadn. 9, dr. Bánó Dezso 8, dr. Both
Tamás 8, dr. Kelemen 8, Passuth Ferenc 8,
Klauszer Kálmán 5, Vogel Béláné 5, Dvortsák
Győző 3, Bárkány Leo 2, Dobay Józsefné 2,
Holénia Béla 2, dr. Horváth 2, dr. Maléter
Istvánné 2, Pálesch Árpád 2, Wretnyák főhadn.
2, Roskoványi Elli 6, Bánó Aladárné 1, Beret-
vásné Semsey Karola 1, Frank műsz. tan. 1,
Görgy Ernőné 1, Joanesz őrnagy 1, Kósch
Árpádné 1, Kőszeghy Józsefné 1, Linkmann
hadn. 1, dr. Székely Mór 1, N. N. 1, Tüzér-
hadnagy 1 koronát. Mindezen felülfizetéseket
hálás köszönetet mond Bujanovics Gyuláné
elnöknő és Beretvásné Semsey Karola titkár.

Karácsonyi ajándéku
csinos kivitelben készít

NÉVJEGYKET

a KÖSCH ÁRPAD cég
könyvnyomtató-műintézete
Eperjes.

Paraszt-tempó. Fát hozott valahonnan
Szigord völgyéből a delnekakasfalvi gazdember
a tisztviselőnek. Egy őt fát. Kedvezményes
áron szállítja a kincstár, de ennek az árát is
hónapról-hónapra emelik. Német közmondás
szerint gondoskodva van arról, hogy a fák az
égig ne nőjjenek. A faarak emelkedésében
úgy látszik nincs ily fajta korlátozó gondos-
kodás. Ha még soká tart a háború... Beállít
a derék gazda a hivatalba. „Elhoztam a fát,
ott tettem le az utcán a ház előtt.” A háború
előtt egy-két hatos borralalóért behordták az
udvarba. Most nem ér rá. Megindul az alku-
dozás a fuvarozás díjáról. A múlt hóban még
40 korona volt, most már 50 koronát kér el.
Némi eszmecsere után, melyben bőőrkről s
nyúzásról esett szó, a gazda nagykegyesen 2
koronával leszállítja követelését. De már a
48-ból nem enged. Mit tehetnek mást: kifizetik.
Begyömöszöli a pénzt valami zacskóba és meg-
szólal: „pan velkomožni, mohli bi ozdaj čoška
virucic”. Ami annyit tesz, hogy azokért a bör-
nyúzásokért még borralalót kér. Nagyszerű
eszmém támadt. Ezt az én emberemet a béke-
kötésnél igen jól lehetne használni. Nehány
száz milliárd hadisarcot kivetne az ellenségre,
egy-két milliárdot nagylelkűen leengedne s
végezetül odatartaná a markát Trockij, Asquit
vagy tudom is én kinek az ora elé: „pan velko-
možni, mohli bi čoška virucic”. M... sz.

**Boroshordókért követelhető legma-
gasabb árak.** Sárosvármegye alispánja a
3728-1917. M. E. számú rendelet 10. §-ához
képest Sárosvármegye területén boroshordókért
követelhető legmagasabb árakat a következő-
képp állapította meg: új tölgyfahordó literen-
kint 60 fill., új bükkfahordó literenkint 50 fill.,
használt tölgyfahordó literenkint 40 fill., hasz-
nált bükkfahordó literenkint 30 fillér.

Fölrobbant töltényhüvely. *Angelovics*
Mária 11 éves iskolásleány nővérétől egy ce-
ruzát kapott ajándékba, amelynek egyik végére
egy sárga töltényhüvely volt dísznek illesztve.
Angelovics Mária leszedte a hüvelyt s kíváncsi-
ságból dróttal kezdte piszkálni a belsejét, de
megjárta, mert a gyutacs fölrobbant s össze-
égette mindkét kezét. Most a kórházban ápolják.

